

Kursus for kvægdyrslæger i økologiske besætninger

20.-21. november på Hovborg Kro

Birgit Ingvorsen, Landskonsulent, Økologi Innovation

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne



Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen



Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020



SEGES

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne



Hvor finder jeg info om økologiregler økologiske bedrifter, produktion og kontrol m.m.?

- www.lbst.dk/okologi
- Nyheder – abonner på nyhedsmail
- Jordbrugsbedrifter – Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion og vigtige skemaer og blanketter
- Kundekontakt og spørgsmål om økologi:
 - Landbrugsstyrelsen, Jordbrugskontrol (Augustenborg)
 - Team Økologiadministration
 - Tlf.: 33 95 80 00 - Mail: jordbrugskontrol@lbst.dk

Økologi

Her kan du læse om, hvordan en bedrift eller virksomhed kan omlægges til økologi, og hvilke økologiregler der gælder.

Her kan du læse om, hvordan en bedrift eller virksomhed kan omlægges til økologi, og hvilke økologiregler der gælder. Du finder fx lister over autoriserede bedrifter og virksomheder, blanketter og seneste nyheder. Du finder også statistik og information om tilskud til økologi.

Genveje

Læs Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion

Læs Vejledning om økologi til landbrugets forsyningsvirksomheder

Nyheder om økologi

Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion mv. er nu i høring
15.11.2017

Hvordan kan vi give service i top?
26.10.2017

Skal din støtte udbetales til en anden, eller har du fået nyt CVR-nr.?
24.10.2017

Alle nyheder

Faglig info, værktøjer, nyheder, arrangementer m.m.

- www.LandbrugsInfo.dk/oekologi
 - Kvæg – økologi med 5 under-sider
 - Regler for økologisk produktion
 - Nyheder/artikler – Abonner på nyhedsmail (økologi, kvæg, dyrlæge)
 - Facebook – økologi og kvæg

Bioteknik
Bæredygtighed - økologi
Dyrevelfærd - økologi
Fjerkræ - økologi
GMO
Græsrodsforskning
Klima
Konsulenter
Kvæg - økologi
Markedet for afgrøder
Omlægning til økologisk drift
Planteavl - økologi
Produktionsøkonomi
Proteinforsyning til husdyr
Regler for tilskud
Regler for økologisk produktion
Samarbejde mellem bedrifter
Sundhedsrådgivning
Svin
Udfasning

Økologi

ØKOLOGI kongres 2017
29. & 30. NOVEMBER
VI SES PÅ
COMWELL I KOLDING

LÆS MERE OG TILMELD DIG PÅ
ØKOLOGI-KONGRES.DK

VIDEN
VÆKST
UDVIKLING
ØKOLOGIKONGRES17

Aktuelt

Vigtige datoer
Hjælpemiddel og oversigt over vigtige datoer i de forskellige landbrugsordninger
[Læs mere..](#)

DLBR Dansk Økologi
Rådgivningsværktøjer til danske økolanlænd
[Læs mere..](#)

Omlægningstjek
Omlægning til økologisk drift
[Læs mere..](#)

Se også

Miljø- og Fødevareministeriet
Økologisk produktion - kontrol, regulering, støtte og forskning
[Læs mere..](#)

Seneste nye artikler

Sider med Økologi som ansvarlig afdeling
Udgivet inden for de sidste 95 dage
[Læs mere..](#)

Artikler, bilag herunder pdf under "Økologi"-fanen på Landbrugsinfo
Udgivet de sidste 95 dage
[Læs mere..](#)

Kontakt

Økologi
Kontaktinformation for Økologi, hovedafdeling for økologisk jordbrug
[Læs mere..](#)

Økologikonsulenter
Liste over økologikonsulenter
[Læs mere..](#)

Mest læste om økologi den seneste måned

Svinehåndbog - nyttig viden om økologisk svineproduktion
Her er samlet faglitteratur målrettet økologisk svineproduktion, men størstedelen af stoffet er også relevant for konventionelle frilandsproducenter.
18.05.2017

Effekt af luvinning med skræppejern på hutbladet skræppe

Resultater af tjekkiske forsøg 2007-2011
25.10.2017

Fodring af de enkelte grupper af økologiske grise

Hvad skal de drægtige have, hvad skal de diegivende have? Få uddybet foderbehovet for alle dyregrupper på denne side.
26.05.2008

Konsulenternes erfaringer med udbyttebegrænsende faktorer på de økologiske bedrifter ->

Resultat af spørgeskemaundersøgelse blandt de økologiske planteavlskonsulenter. Konsulenterne kommer med deres bedste bud på de udbyttebegrænsende faktorer i deres lokalområder

Tilmeld nyhedsbrev

Øko-arrangementer



Økologiske Frødatabase



Adgang til databasen for brugere

Adgang til databasen for firmaer

Gødningsværktøj



Vaig af gødning til økologiske marker

Nyttige videoer



Sociale medier



Lovstof – grundlag for økologisk jordbrugsproduktion

EU-lovgivning om økologi

- Rådets forordning (EF) Nr. 834/2007 af 28. juni 2007
- om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91 (med senere ændring).
- Kommissionens forordning (EF) Nr. 889/2008 af 5. september 2008 (pdf)
- om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (med senere ændringer).

Dansk lovgivning om økologi

- Økologilov
- Bekendtgørelse nr. 1657 af 14. december 2015 af Økologiloven
- Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion m.v.
- Bekendtgørelse nr. 194 af 24. februar 2017

Vejledning om Økologisk Jordbrugsproduktion

- Samler og beskriver EU-regler, fortolkninger af EU-regler, danske regler fra Bekg. (fx levekyllinger og kaniner) og den administrative praksis for autorisation og kontrol
- Bilag 5
- Oversigt over reglerne for behandling i økologiske besætninger
- Bilag 6
- Liste over tilladte ikke-økologiske foderstoffer og rengøringsmidler



Tilbage i historien

Udvikling af regler for øko-landbrug i DK

- **1981** LØJ bliver stiftet på RUC. Der udvikles avlsregler og avlsgrundlag på basis af de principper, som er beskrevet af den internationale økologi-organisation IFOAM.
- **1987** Folketinget vedtager loven om økologisk jordbrugsproduktion. En række bekendtgørelser har siden defineret statsregler, kontrol og Ø-mærket.
- **1991** EU udsender fælles regler for økologisk planteproduktion.
- **2000** EU udsender fælles husdyrregler. (strammere nationale regler er tilladt)



Udvikling af regler for øko-landbrug i DK

- **2003** LØJs kontrol af supplerende regler ophører og mærket som kontrol-mærke udgår. Fra 1981-87 definerer LØJs regler og mærke økologisk landbrug i DK. Fra 1988-2003 har LØJ (senere Økologisk Landsforening) en supplerende kontrol med et faldende antal forskelsregler.
- **2009** EU udsender reviderede regler for økologisk jordbrugsproduktion. RFO 834/2007 og KFO 889/2008 (strammere nationale regler er ikke tilladt)
- **2014** EU-kommissionen udsender forslag til reviderede regler – de er måske tæt på at blive vedtaget nu – men der er stadig enkelte punkter, som vi i DK ikke er tilfredse med



Regler for økologisk jordbrug i DK fra 1981



Avlsgrundlag

Målsætningen for det økologiske jordbrug er:

At arbejde så meget som muligt i lukkede kredsløb og benytte sig af de stedlige ressourcer.

bevare jordens naturlige frugtbarhed.

undgå alle former for forurening, måtte hidrøre fra jordbrugspraksis.

at fremme en dyrkningsmæssig praksis, som tager størst mulig hensyn til miljø og natur.

at producere fødevarer af optimal ernæringsmæssig kvalitet.

at arbejde så meget som muligt i lukkede kredsløb og benytte sig af de stedlige ressourcer.

at arbejde henimod, at byernes og fødevarerindustriens affaldsprodukter opnår en kvalitet, så de kan genbruges som gødningsmidler i jordbruget.

at give alle husdyr gode forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov.

at gøre alt, hvad der er muligt, for at sikre at alle levende organismer lige fra mikroorganismer til planter og dyr, som jordbrugerne arbejder med, bliver forbundsfælle.

at reducere jordbrugets forbrug af ikke-fornybare ressourcer herunder fossile brændstoffer til et minimum.

at arbejde henimod, at byernes og fødevarerindustriens affaldsprodukter opnår en kvalitet, så de kan genbruges som gødningsmidler i jordbruget.

at give alle husdyr gode forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov.

at fremme en dyrkningsmæssig praksis, som tager størst mulig hensyn til miljø og natur.

at producere fødevarer af optimal ernæringsmæssig kvalitet.

at arbejde så meget som muligt i lukkede kredsløb og benytte sig af de stedlige ressourcer.

at arbejde henimod, at byernes og fødevarerindustriens affaldsprodukter opnår en kvalitet, så de kan genbruges som gødningsmidler i jordbruget.

at give alle husdyr gode forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov.

at gøre alt, hvad der er muligt, for at sikre at alle levende organismer lige fra mikroorganismer til planter og dyr, som jordbrugerne arbejder med, bliver forbundsfælle.

Der tages afstand fra syntetiske gødningsstoffer, pesticider m.v., forcering af planter og dyrs vækst, og fra industrialiseret dyrehold.

Til gensidig udveksling af metode og erfaringer må der være et samarbejde mellem Landsforeningen Økologisk Jordbrug og jordbrugerne som helhed, herunder også uddannelses- og forskningsinstitutionerne.

Jordbrugerne er selv en vigtig del af den økologiske drift. Derfor skal det være muligt at leve af sit arbejde og samtidig udvikle alsidige menneskelige egenskaber.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Når det er uundgåeligt at gå på kompromis med de økonomiske og økologiske betingelser, vi lever med, skal kompromiserne være fælles og godes.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

AVLSGRUNDLAG

Avlsgrundlag

Målsætningen for det økologiske jordbrug er:

- ♦ at arbejde for, at alt jordbrug omlægges til økologisk jordbrug.
- ♦ at arbejde så meget som muligt i lukkede stofkredsløb og benytte sig af de stedlige ressourcer.
- ♦ at bevare jordens naturlige frugtbarhed.
- ♦ at undgå alle former for forurening, som måtte hidrøre fra jordbrugspraksis.
- ♦ at fremme en dyrkningsmæssig praksis, som tager størst mulig hensyn til miljø og natur.

at producere fødevarer af optimal ernæringsmæssig kvalitet.

at reducere jordbrugets forbrug af ikke-fornybare ressourcer herunder fossile brændstoffer til et minimum.

at arbejde henimod, at byernes og fødevarerindustriens affaldsprodukter opnår en kvalitet, så de kan genbruges som gødningsmidler i jordbruget.

at give alle husdyr gode forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov.

at gøre alt, hvad der er muligt, for at sikre at alle levende organismer lige fra mikroorganismer til planter og dyr, som jordbrugerne arbejder med, bliver forbundsfælle.

De økologiske metoder tager afstand fra:

♦ syntetiske gødningsstoffer, pesticider m.v.,

♦ forcering af planter og dyrs vækst,

♦ industrialiseret dyrehold.

Det tilstræbes at reducere brugen af engangsemballage, og at engangsemballage, når det bruges, skal være komposterbart.

Til gensidig udveksling af metoder og erfaringer må der være et samarbejde mellem Landsforeningen Økologisk Jordbrug og jordbrugerne som helhed, herunder også uddannelses- og forskningsinstitutionerne.

Jordbrugerne selv er en vigtig del af den økologiske drift. Derfor skal det være muligt at leve af sit arbejde og samtidig udvikle alsidige menneskelige egenskaber.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

IV. Avlsgrundlag

Målsætningen for det økologiske jordbrug er:

- at producere fødevarer af optimal ernæringsmæssig kvalitet.
- at bevare jordens naturlige frugtbarhed.
- at gøre alt, hvad der er muligt for at sikre, at alle levende organismer lige fra mikroorganismer til planter og dyr, som jordbrugerne arbejder med, bliver forbundsfælle.
- at undgå alle former for forurening, som måtte hidrøre fra jordbrugspraksis.
- at fremme en dyrkningsmæssig praksis, som tager størst mulig hensyn til miljø og natur.
- at reducere jordbrugets forbrug af ikke-fornybare ressourcer herunder fossile brændstoffer til et minimum.
- at arbejde så meget som muligt i lukkede kredsløb og benytte sig af de stedlige ressourcer.
- at arbejde henimod, at byernes og fødevarerindustriens affaldsprodukter opnår en kvalitet, så de kan genbruges som gødningsmidler i jordbruget.
- at give alle husdyr gode forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov.
- at fremme en dyrkningsmæssig praksis, som tager størst mulig hensyn til miljø og natur.

Økologiske metoder tager afstand fra:

- ♦ syntetiske gødningsstoffer, pesticider m.v.,
- ♦ forcering af planter og dyrs vækst,
- ♦ industrialiseret dyrehold.

Det tilstræbes at reducere brugen af engangsemballage, og at engangsemballage, når det bruges, skal være komposterbart.

Til gensidig udveksling af metoder og erfaringer må der være et samarbejde mellem Landsforeningen Økologisk Jordbrug og jordbrugerne som helhed, herunder også uddannelses- og forskningsinstitutionerne.

Jordbrugerne selv er en vigtig del af den økologiske drift. Derfor skal det være muligt at leve af sit arbejde og samtidig udvikle alsidige menneskelige egenskaber.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Det kan kun ske ved et tæt samarbejde mellem jordbruger og forbrugere, hvor en livlig diskussion af metoder og kompromiser trækker grænserne op for, hvor kompromiserne hører op i fælles respekt for målene.

Økologisk jordbrug bygger på principper

De økologiske principper

Økologisk jordbrug er bygget op omkring en række principper, der på verdensplan skal inspirere til at få udviklet den bedste produktionspraksis.

Retfærdighedsprincippet

Økologisk jordbrug bygger på forhold, der sikrer retfærdighed med hensyn til det fælles miljø og livsmuligheder for både mennesker og dyr – både nu og i fremtiden. Det betyder bl.a. at dyr skal tilbydes forhold og livsmuligheder, der er i overensstemmelse med deres fysiologi, naturlige adfærd, og som sikrer dem god trivsel.

Sundhedsprincippet

Økologisk jordbrug arbejder for at opretholde og forbedre jordens, planternes, dyrenes, menneskenes og planetens sundhed. For at sikre den bedste sundhed, vil man i økologien undlade at bruge pesticider og begrænse brugen af medicin og tilsætningsstoffer mest muligt.

Økologiprincippet

Økologisk jordbrug bygger på de levende økologiske systemer og naturlige kredsløb. Genbrug og recirkulering er højt prioriteret, og sparsomme ressourcer, der tilføres udefra, begrænses mest muligt. Derfor bruger økologerne f.eks. ikke kunstgødning.

Forsigtighedsprincippet

Økologisk jordbrug bør drives på en forsigtig og ansvarlig måde for at tage vare på miljøet og beskytte nuværende og fremtidige generationers sundhed og trivsel. Derfor undgår man at anvende risikofyldte input i produktionen, eller teknologier der kan have uforudsigelige konsekvenser som f.eks. gen-teknologi.

De økologiske principper og de regler, der knyttes hertil, har stor betydning for landmandens handlemuligheder. Hensynene til dyr og miljø gør, at produktionen ikke kan være så intensiv, og at landmandens udbytter bliver mindre. Derfor bliver økologiske produkter ofte dyrere end konventionelle produkter. Du kan læse mere om de økologiske principper [her](#).



EU-regler og principper for økologisk jordbrug

- **RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91**

(1) Økologisk produktion er et samlet system til landbrug og fødevarerproduktion, der kombinerer bedste område, stor biodiversitet, bevarelsen af natur og produktion af høje dyrevelfærdsnormer og en produktionsmetode, som imødekommer visse forbrugeres ønsker om fremstillet ved hjælp af naturlige stoffer og økologiske landbrugssektor spiller således en rolle i samfundet: på den ene side forsyner den et miljø og der efterkommer en forbrugerefterspørgsel af økologiske produkter, og på den anden side leverer den et miljø, der bidrager til beskyttelsen af miljøet og dyrevelfærd og udvikling af landdistrikter.

(16) Da økologisk husdyrbrug kræver jordtilliggende, bør dyrene, så vidt det overhovedet er muligt, have adgang til udendørsarealer og græsningsarealer.

(17) Økologisk husdyrbrug bør overholde høje dyrevelfærdsnormer og opfylde dyrs artsspecifikke adfærdsbehov, mens forvaltningen af dyrenes sundhed bør være baseret på sygdomsforebyggelse. I den forbindelse bør der især lægges vægt på opstaldningsforholdene, husdyrbrugsmetoderne og belægningsgraden. Endvidere bør der ved udvælgelsen af racer tages hensyn til dyrenes evne til at tilpasse sig til lokale forhold. Gennemførelsesbestemmelserne for animalsk produktion og akvakulturproduktion bør som minimum sikre, at bestemmelserne i den europæiske konvention om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, og de efterfølgende henstillinger udarbejdet af konventionens stående udvalg, overholdes.

De generelle mål med økologisk produktion er (artikel 3):

- a) at etablere en bæredygtig forvaltning af landbruget, der:
 - i) respekterer naturens systemer og kredsløb og bevarer og fremmer jordbundens, vandets, planternes og dyrenes sundhed og deres indbyrdes balance
 - ii) bidrager til en høj grad af biodiversitet
 - iii) udnytter energi og naturressourcerne, herunder vand, jord, organiske stoffer og luft, på en ansvarlig måde
- **iv) overholder høje dyrevelfærdsstandarder og navnlig opfylder dyrs artsspecifikke adfærdsbehov**
- b) at tilstræbe at fremstille produkter af høj kvalitet
- c) at tilstræbe at fremstille en bred vifte af fødevarer og andre landbrugsprodukter, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel efter varer, fremstillet ved hjælp af processer, der ikke er til skade for miljø, menneskers sundhed, plantesundhed eller dyrs sundhed og velfærd.

RFO 834/2007 Artikel 5

Særlige principper, der gælder for landbrug

- e) Dyresundheden skal opretholdes ved at styrke dyrets naturlige immunforsvar samt ved at udvælge passende racer og opdrætsmetoder.
- Efter de overordnede rammer i RFO bliver reglerne uddybet/præciseret i gennemførelsesbestemmelserne i Kommissionsforordningen.
- **KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 889/2008 af 5. september 2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (KFO 889/2008)**



Spørgsmål?

Økologiregler for medicinlogbog, behandlingsregnskab og tilbageholdelsestid

SEGES



Mål og principper i KFO 889/2008

- (16) Forvaltningen af dyrenes sundhed bør hovedsagelig være baseret på **sygdomsforebyggelse**. Derudover bør der træffes særlige foranstaltninger til rengøring og desinficering.
- (17) **Forebyggende anvendelse af kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler er ikke tilladt i økologisk landbrug**. Ved sygdom eller skader, der kræver øjeblikkelig behandling af dyret, bør anvendelse af kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler begrænses til et absolut minimum. For at sikre den økologiske produktions integritet for forbrugerne bør det endvidere være muligt at træffe restriktive foranstaltninger, såsom **fordobling af tilbageholdelsesperioden**, efter anvendelse af kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler.

Eksempler på stram tolkning af forbud mod forebyggende behandling i DK

1. Indvendig patteforsegling – Orbesealer eller tilsvarende midler
 - kan foretages af landmanden efter at dyrlægen har ordineret det på enkeltdyrniveau. Patteforsegling kan kun anvendes til køer, der tidligere har haft mastitis relateret til goldperioden. Det kan således ikke anvendes til førstekalvskøer eller dyr, der ikke tidligere har haft problemer ved goldning.
2. Fluemidler
 - der er registreret som et veterinært lægemiddel, kan efter dyrelægeanvisning anvendes til en flok dyr på græs, hvis der konstateres fluestik hos dyrene (få/et dyr).

Artikel 23 Sygdomsforebyggelse

- Anvendelse af kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler eller antibiotika til forebyggende behandling er forbudt.
- Anvendelse af væksthæmmende stoffer (herunder antibiotika, coccidiostatika og andre kunstige væksthæmmende hjælpemidler) samt anvendelse af hormoner eller lignende stoffer til at styre formeringen eller til andre formål (f.eks. fremkaldelse eller synkronisering af brunst) er forbudt.
 - Hormoner må kun anvendes til behandling af konkrete sygdomstilfælde, hvor brunstinduktion ikke er målet.
 - Behandling af cyster – andet?

Artikel 24 Dyrlægebehandling

1. Hvis et dyr på trods af sygdomsforebyggende foranstaltninger bliver sygt eller kommer til skade, skal det straks behandles, om fornødent ved isolering og i relevante lokaler.
2. Fytoterapeutiske og homøopatiske produkter, sporstoffer og produkter, der er anført i bilag V, del 1, og i bilag VI, del 3, anvendes frem for kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler eller antibiotika, forudsat at de har en effektiv terapeutisk virkning på den pågældende dyreart og den tilstand, som behandlingen er beregnet på.
3. Hvis anvendelsen af foranstaltningerne i stk. 1 og 2 ikke er effektiv til bekæmpelse af sygdommen eller lindring af skaden, kan kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler eller antibiotika anvendes under en dyrlæges ansvar.
4. Hvis et dyr eller en gruppe af dyr underkastes mere end tre behandlinger med kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler eller antibiotika inden for tolv måneder, eller mere end én behandling, hvis deres produktive livscyklus er på mindre end et år — bortset fra vaccinationer og behandlinger mod parasitter og obligatoriske udryddelsesprogrammer — må de pågældende dyr eller heraf afledte produkter ikke sælges som økologiske produkter, og dyrene skal gennemgå omlægningsperioderne fastlagt i artikel 38, stk. 1.

Dyrlægen skal stille en diagnose ved brug af veterinære lægemidler

- Opbevaring af medicin er som hovedregel ikke tilladt. (undtagelse f.eks. Baycox/Halocur)
- Regler for efterbehandling er omfattet af en brancheaftale, der gælder for alle mælkeproducenter og leverandører af kvæg til Friland og Thise.
 - Landmanden må ikke selv efterbehandle kreaturer over 6 mdr.
- Behandlingsperioden og de specificerede dyr skal være angivet på lægemidlets emballage.

Opbevaring af medicin på øko-bedrifter – FVST generelle regler er mere restriktive

- Veterinære lægemidler, som er ordineret af dyrlægen, må opbevares i behandlingsperioden – og skal straks fjernes, når behandlingen er afsluttet.
- Vacciner og sera må opbevares, hvis dyrlægen har underskrevet en vaccinations-plan.
- Vær altid opmærksom på Fødevarestyrelsen generelle regler for udlevering af medicin.
- Halocur/Baycox (godkendte midler til behandling af Cryptosporidiose/Coccidiose)
 - Med en sundhedsrådgivningsaftale med tilvalgsmodul, dyrlægen har stillet en besætningsdiagnose for Cryptosporidiose/Coccidiose og der er udarbejdet en **handlingsplan**, må lægemidlet opbevares i (højst 35 dage) **den periode, som de generelle regler angiver (35, 42 dage eller mere?)**.
 - Handlingsplanen skal opbevares på bedriften som en del af medicinlogbogen. **Planen skal være tilpasset den enkelte besætning** og udførligt beskrive de tiltag, der iværksættes, og hvordan smittepresset forsøges nedbragt. **Efter tre måneder skal behandlingen og handlingsplanen evalueres.**

Medicinlogbog og dobbelt tilbageholdelsestid – hjælp til smidig øko-kontrol

- Alle behandlinger skal noteres i logbogen for enkeltdyr, uanset om de tæller med i behandlingsregnskabet.
- Medicinlogbogen skal være let overskuelig (systematisk/kronologisk orden). **Det skal være let at se – for øko-kontrollen**, hvor mange behandlinger det enkelte dyr har fået, og eventuel genomlægning. Bilag fra dyrlægen skal opbevares på bedriften
- Når et dyr behandles, skal følgende registreres:
 - Entydig identifikation af dyret/alle dyr i den behandlede flok
 - Dato for behandling - Behandler (dyrlæge eller ejer/driftsleder).
 - **Økologisk tilbageholdelsestid** (angivet som normal tilbageholdelsestid x 2). **OBS forventningsafstemning med landmanden.**
 - Diagnose, præparat, dosering og behandlingsmåde.

Kun veterinære lægemidler, tæller med i behandlingsregnskabet

- En behandling defineres som en behandling med veterinære lægemidler, hvor dyrlægen har diagnosticeret **sygdomskomplekset**. En behandling kan bestå af flere doser af veterinære lægemidler for den samme sygdom.
- Behandling for to forskellige, **ikke relaterede sygdomme** på samme tid, tæller det som to behandlinger.
- Hvis et dyr bliver behandlet for den **samme sygdom** igen, inden der er gået 14 dage efter behandlingens afslutning, regnes det som én behandling uanset om der bruges flere forskellige veterinære lægemidler til behandling af den samme sygdom.
- Hvis den samme eller en anden sygdom diagnosticeres senere end de 14 dage hos samme dyr, skal det regnes som en ny behandling.

Følgende tæller ikke med i behandlingsregnskabet:

- Bedøvelse og andre veterinære lægemidler brugt ved operationer.
- Vacciner og sera.
- Vitaminer og mineraler.
- Behandlinger mod parasitter.
- Behandlinger mod fluestik
- Behandling med Orbesealer eller tilsvarende.
- Behandling med calciumpræparater ved kælvningsfeber.
- Lovpligtige bekæmpelser.

Genomlægning af behandlede dyr – svært at styre for landmand og øko-kontrol

- Hvis et dyr bliver behandlet 4 gange inden for 12 måneder, skal det genomlægges ved starten af den 4. behandling. Derudover skal dyret genomlægges ved starten af alle efterfølgende behandlinger, så længe der er 4 eller flere behandlinger per løbende 12 måneder.
- Slagtekalve (produktiv livscyklus på under 1 år) skal genomlægges hvis de bliver behandlet mere end en gang i løbet af deres liv.
- Behandlingsregnskabet bliver først nulstillet, når der er gået 12 måneder siden sidste behandling blev begyndt.
- Genomlægningstid: 1 år for kød, 6 mdr. for mælk.
- Mælk fra dyr under genomlægning må bruges som økologisk foder i egen besætning.

Dobbelt tilbageholdelsestid

- Tilbageholdelsestiden for økologiske dyr er altid den dobbelte af den tid, der er fastsat af Sundhedsstyrelsen for det pågældende præparat.
 - 0 dage hvis den fastsatte tilbh.tid er 0. 48 timer hvis der ikke er fastsat en tilbh.tid for præparatet.
 - Kaskadereglen (lægemiddel, der ikke er registeret til den pågældende dyreart) – 56 dage (2 x 28 dage) ved slagtning og 14 dage (2 x 7 dage) for økologisk mælk.

Vejledende listeudskrift i DMS ”Behandlingsoversigt øko”

- Listen optæller løbende behandlinger på enkelt dyr i økologiske besætninger. Kun behandlinger, som tæller med i behandlingsregnskabet, fremgår som udgangspunkt af udskriften.
- Optællingen i DMS tager blandt andet højde for, om der er genbehandlinger indenfor 14 dage af samme sygdom, og tæller det sammen til én behandling.
- Der kan vælges en kolonne med alle behandlinger – ikke-sammentalt – og medicinoplysninger.
- Optællingen håndterer ikke sygdomskomplekser



Listeudskrift i DMS "Behandlingsoversigt øko"



Samme sygdom sammentalt
hvis de ligger indenfor 14 dage

STATUS	SEN. KÆLVNING	ANTAL BEHANDLINGER	SYGDOM	SYGDOM OG MEDICIN
Ko	16-01-2017	4	25-01-2017, Bærbetændelse 25-01-2017, Yverbetændelse 17-01-2017, Efterbyrd 17-01-2017, Ford./stofskiftelidelse, andet	25-01-2017, Bærbetændelse, CLAMOXYL VET., TERRAMYCIN VET. 25-01-2017, Yverbetændelse, AMPICLOX VET. 17-01-2017, Efterbyrd, TERRAMYCIN VET. 17-01-2017, Ford./stofskiftelidelse, andet, FLUORMETYL PREDNISOLON VET. 15-01-2017, Ford./stofskiftelidelse, andet, FLUORMETYL PREDNISOLON VET. 15-01-2017, Yverbetændelse, PENOVET VET.
Ko	20-05-2016	4	23-11-2016, Cyster 07-11-2016, Cyster 11-10-2016, Cyster 17-09-2016, Yverbetændelse	23-11-2016, Cyster, CHORULON VET. 07-11-2016, Cyster, CHORULON VET. 11-10-2016, Cyster, CHORULON VET. 17-09-2016, Yverbetændelse, PENOVET VET. 16-09-2016, Yverbetændelse, PENOVET VET.
Ko	05-08-2016	4	11-10-2016, Reprolidelse, andet 14-08-2016, Yverbetændelse 09-08-2016, Lidelse andet 06-08-2016, Efterbyrd	11-10-2016, Reprolidelse, andet, CYCLIX 14-08-2016, Yverbetændelse, PENOVET VET. 13-08-2016, Yverbetændelse, PENOVET VET. 12-08-2016, Yverbetændelse, PENOVET VET. 09-08-2016, Lidelse andet, DIMAZON VET., FLUORMETYL PREDNISOLON VET. 06-08-2016, Efterbyrd, DIMAZON VET., FLUORMETYL PREDNISOLON VET., TERRAMYCIN VET.
Ko	02-09-2016	3	20-12-2016, Yverbetændelse 19-12-2016, Bærbetændelse 04-09-2016, Efterbyrd	20-12-2016, Yverbetændelse, CEFOTRON VET., COBACTAN VET. 19-12-2016, Bærbetændelse, CEFOTRON VET., COBACTAN VET. 18-12-2016, Yverbetændelse, CEFOTRON VET., COBACTAN VET., FLUORMETYL PREDNISOLON VET. 04-09-2016, Efterbyrd, TERRAMYCIN VET.

Ikke sammentalt

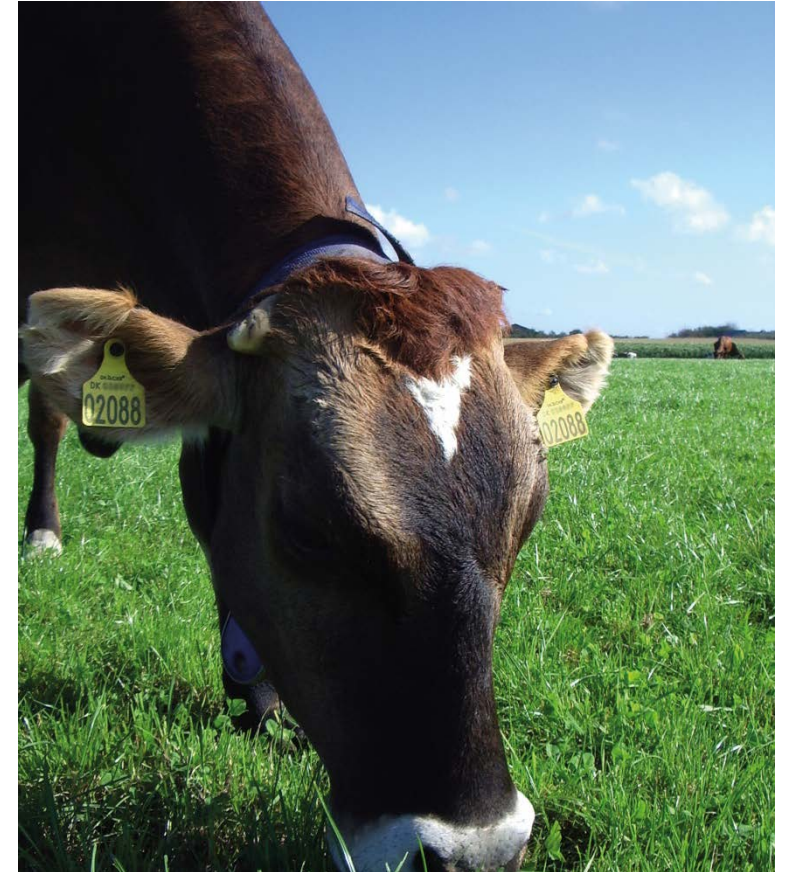
Kompleks ?

Kompleks ?

Kompleks ?

OPGAVE: Diskuter behandlingsregnskab og sygdomskomplekser

1. Angiv antallet af behandlinger for køerne nedenfor, når der tages hensyn til ”sygdomskomplekser”
2. Valg af sygdomskoder – hvordan gør du det lettere for landmanden og øko-kontrolløren?



Dobbelt tilbageholdelsestid ved goldbehandling i økologiske besætninger – 4 forskellige formuleringer!

Produkt	Tilbageholdelsestid	Økologisk tilbageholdelsestid for mælken
ORBENIN® VET.	Kvæg: Intramammært: Mælk 37 døgn efter applikation uanset kælvningstidspunkt, dvs. 0 døgn tilbagehold hvis koen kælver efter 37 døgn; hvis koen kælver tidligere end 37 døgn efter behandling, så skal mælken tilbageholdes det antal døgn, der er mellem kælvningsdagen og 37. dagen	2x0 døgn efter applikation eller 2x([antal] døgn mellem kælvningsdagen og 37. dagen)
MULTIMAST DRY COW VET.	Kvæg: Intramammært: Mælk 96 timer efter kælvning hos køer med en goldperiode på mere end 50 dage, mælk 50 døgn plus 96 timer efter behandling fra køer med en goldperiode på 50 dage eller mindre	2x96 timer efter kælvning eller 2x(50 dage + 96 timer) efter behandling
BENESTERMYCIN® VET.	Mælk: Hvis koen er behandlet minimum 35 dage før kælvning, må mælken ikke anvendes i 36 timer efter kælvning. Hvis koen er behandlet 34 dage eller færre før kælvning, må mælken ikke anvendes 37 dage efter behandling.	2x36 timer efter kælvning eller 2x37 dage efter behandling
KEFAMYCIN VET. (udgået)	Mælk: Goldkøer: Behandling mere end 1 uge før kælvning: 4 døgn efter kælvning. Behandling mindre end 1 uge før kælvning: Behandlede kirtler: 8 døgn efter kælvning. Ubehandlede kirtler: 3 døgn efter kælvning.	2x4 døgn efter kælvning eller 2x8 døgn efter kælvning

Ny administration i DK fra 1. januar 2018 af afhorning – der skal søges om dispensation

- KFO 889/2008 (13) Lemlæstelser, der fører til stress, skade, sygdom eller lidelse for dyrene, bør forbydes. Særlige indgreb, der har væsentlig betydning for visse produktionstyper, eller som foretages af hensyn til dyrs og menneskers sikkerhed, kan imidlertid tillades på særlige betingelser.
- *Artikel 18*
Håndtering af dyr
- 1. I økologisk landbrug må der ikke rutinemæssigt foretages indgreb som f.eks. anbringelse af gummibånd på fårenes haler, kupering af hale, klipning af tænder, næbtrimning og afhorning. Den kompetente myndighed kan dog fra sag til sag tillade visse af disse indgreb, hvis det sker af sikkerhedshensyn eller for at forbedre dyrenes sundhed, velfærd eller hygiejne.
- Ny administration i DK fra 1. januar 2018 for ansøgning om dispensation til at afhorne dyr i økologiske besætninger. Der skal fremover søges én gang pr. besætning i Tast selv-Service.



Spørgsmål?

Avl og reproduktion i økologiske besætninger

SEGES



Mål og principper i KFO 889/2008

- (8) ... Ved valg af racer i forbindelse med økologisk husdyrproduktion bør der tages hensyn til dyrenes evne til at tilpasse sig stedets betingelser, til deres levedygtighed og modstandsdygtighed over for sygdomme, og der bør tilskyndes til stor biologisk alsidighed.
- (9) Under visse omstændigheder kan landbrugerne have svært ved at skaffe sig økologiske avlsdyr fra en begrænset genpulje, hvilket vil hæmme sektorens udvikling. Til avlsformål bør det derfor være muligt at indsætte et begrænset antal ikke-økologiske dyr på en bedrift.
- Artikel 8 De økologiske dyrs oprindelse
- 1. Ved valg af racer eller stamdyr skal der tages hensyn til dyrenes evne til at tilpasse sig stedets betingelser, deres levedygtighed og deres modstandsdygtighed over for sygdomme. Derudover vælges racer og stamdyr med henblik på at undgå specifikke sygdomme eller sundhedsproblemer, som associeres med bestemte racer eller stamdyr i intensive driftssystemer, såsom porcint stress-syndrom, PSE-syndrom (pale-soft-exudative), pludselig død, spontane aborter og vanskelige fødsler, der kræver kejsersnit.
- Der skal fortrinsvis vælges oprindelige racer og stamdyr.

Økologisk husdyravl skal være baseret på naturlige metoder

- Inseminering (også med kønssorteret sæd) må bruges i det omfang, det ikke kræver hormonal behandling. Andre former for kunstig eller assisteret avl, f.eks. embryonoverførsel eller kloning er ikke tilladt.
- DK tolkning af kravet om at valget af race/stamdyr ud fra deres tilpasningsevne, levedygtighed og modstandsdygtighed over for sygdomme og at undgå racer, der er forbundet med sundhedsproblemer, fx besværlige fødsler – håndhæves kun ift. Blåkvæg.
- Da der foretages flere kejsersnit og assisterede fødsler ved Dansk Blåkvæg (BLÅ) (tidligere Belgisk Blåhvidt Kvæg), er der forbud mod at omlægge ren BLÅ eller dyr med 50 pct. BLÅ eller mere til økologisk produktion. Det er heller ikke tilladt at inseminere med (100 pct.) BLÅ i en økologisk besætning.



Spørgsmål?

Regler for fodring af økologiske dyr

SEGES



Mål og principper i KFO 889/2008

- (14) Dyrene bør fodres med græsfoder og foderstoffer, der er fremstillet ifølge reglerne for økologisk landbrug, og som fortrinsvist kommer fra egen bedrift, idet der tages hensyn til dyrenes fysiologiske behov. For at opfylde dyrenes grundlæggende ernæringsbehov kan det endvidere være nødvendigt at anvende visse mineraler, sporstoffer og vitaminer på nøje fastlagte betingelser.
- (15) Da de regionale forskelle i klimaforhold og fødekilder og dermed drøvtyggenes muligheder for at skaffe sig de nødvendige vitaminer A, D og E gennem deres foderrationer ventes at være ved, bør det tillades at anvende sådanne vitaminer til drøvtyggere.



FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER

- Mindst 60 pct. af foderet til planteædere skal komme fra bedriften selv eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samarbejde med andre økologiske bedrifter i Danmark.
- En økologisk foderration kan sammensættes af økologiske afgrøder, omlægningsafgrøder og konventionelle afgrøder under særlige forudsætninger – **og det er OK at blande afgrøder med forskellig status f.eks. i en ensilagesilo – hvis der er styr på pct.-beregningen.**
- Omlægningsafgrøder fra egen bedrift kan indgå med op til 100 pct. i en økologisk foderration. Indkøbte omlægningsafgrøder kan indgå med op til 30 pct. i en økologisk foderration regnet pr. kalenderår (i pct. af tørstof).
- Proteinafgrøder, der høstes i første omlægningsår (0-12 måneder efter jorden er påbegyndt omlægning), kan indgå i en økologisk foderration med op til 20 pct. til egne dyr på bedriften. Proteinafgrøder er ærter, hestebønner, lupin, kløver, græs, lucerne og der må ikke være iblandet korn eller lign. etårige afgrøder. 20 pct. af foderrationen beregnes pr. dyr pr. år, undtagen for bedrifter, der er omfattet af "Brancheaftalen for kreaturer" (økologiske mælkeproducenter og kødkvægsproducenter, der leverer til Friland), hvor de 20 pct. beregnes pr. dyr pr. dag.

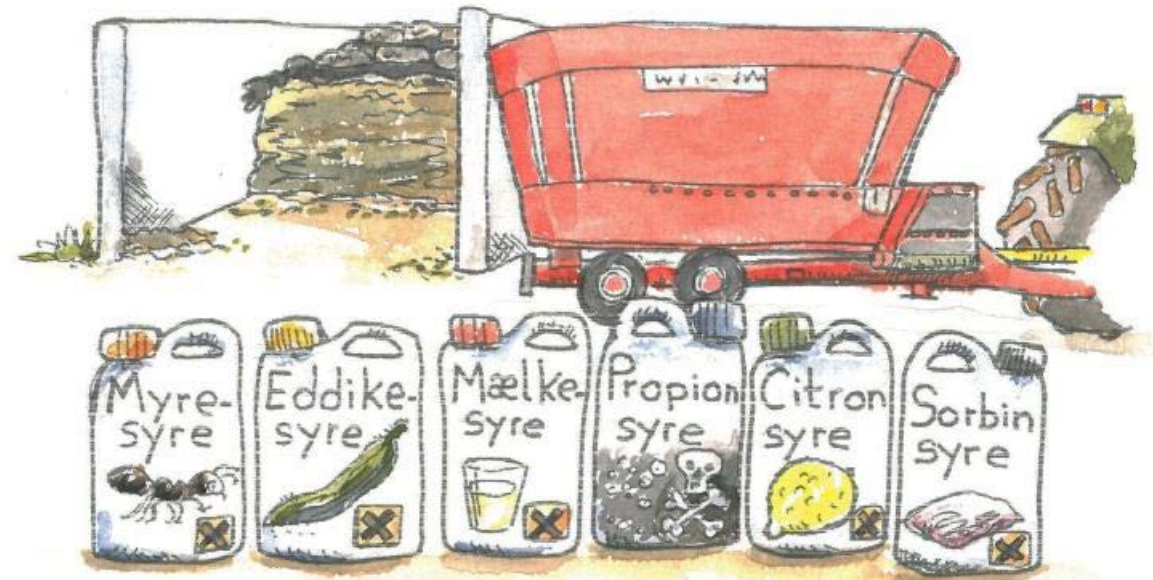
FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER (2)

- Foder fra arealer, hvor der er lejet græsningsret, sidestilles med foder fra egne arealer.
- Foderrationen skal bestå af min. 60 pct. grovfoder (i pct. af tørstof pr. dyr pr. dag), dog må køer i de første 3 måneder efter kælvning tildeles en ration med min. 50 pct. grovfoder.
- Kravet om 60 pct. grovfoder er ikke opfyldt, hvis kraftfoder/korn tildeles ad libitum.
- Kalve i mælkefodringsperioden skal have fri adgang til grovfoder.
- Kalve skal fodres med naturlig mælk i de første 90 dage.
- Foderstoffer, der består af eller er fremstillet ved brug af genetisk modificerede organismer (gmo), må ikke anvendes i økologisk jordbrugsproduktion. Forbuddet gælder ikke for veterinære lægemidler.



FODER, GROVFODER OG TILSÆTNINGSSTOFFER (3)

- I mineralblandinger må der bruges op til 1 pct. ikke-økologiske urter, krydderier og melasse som bindemiddel (beregnes pr. dyr pr. år)
- Foderet må kun indeholde mineralske fodermidler og fodertilsætningsstoffer som fremgår af bilag 6 i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.
- Foderet må ikke indeholde antibiotika eller andre lægemidler, farvestoffer, syntetiske aminosyrer eller lignende.
- Få naturlige syrer er tilladt til ensilering og konservering af foder f.eks. propionsyre og myresyre.



Sammensætning af afgrødetyper til foder og omlægningsstatus – OK at blande afgrøder med forskellig status

AFGRØDETYPER TIL FODER	KONVENTIONEL AFGRØDE	OMLÆGNINGS-AFGRØDE	ØKOLOGISK AFGRØDE
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.)	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne)	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden høstes mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.



Spørgsmål?